difuzate la cote paroxistice. Chiar şi simplitatea decorului e o aparenţă la maximum. Mizanscena închipuie un lanţ de repetiţii asistate din lojă de un director-zbir. Se cochetează uneori cu stilul teatrului în teatru.

Protagonistul Corneliu Jipa e la fel de credibil şi în Don Cristobal ca şi în Hamlet, în Cain ca şi în Henric. E urmat îndeaproape de excelentul Carol Erdös, un actor în stare să abordeze cu uşurinţă roluri dintre cele mai surprinzătoare. Merită remarcaţi, de asemenea, Radu Sas (Galileo şi Actorul-rege), precum şi Viorica Suciu, ambii vădind o mare forţă de expresie. Tonuri nu tocmai nimerite am sesizat la - altfel aspectuoasa - Gabriela Dorgai (Ofelia - Charlotte), în rolul personajului shakespearean ea căutînd ingenuitatea cu orice preţ.

Carenţele în interpretare sînt acoperite de bogăţia imaginii. Mai ales tehnic (chiar dacă la premieră n-a mers totul ceas...), spectacolul lui Cristian Ioan are şanse de a „urca" de la o reprezentaţie la alta.

MIHAI CLAUDIU CRISTEA

FIZICĂ ŞI METAFIZICĂ

AMPHITRYON de Molière. Traducerea: Valeriu Moisescu ● TEATRUL DE COMEDIE ● Data premierei: 3 aprilie 1993 ● Regia: Valeriu Moisescu ● Decorul: Puiu Antemir ● Costumele: Viorica Petrovici ● Distribuţia: George Mihăiţă, Florin Anton (Mercur), Aurora Leonte (Noaptea), Iurie Darie (Jupiter), Vladimir Găitan (Amphitryon), Virginia Mirea (Alcmena), Julieta Strîmbeanu, Anca Pandrea (Cleantis), Cornel Vulpe, Gheorghe Dănilă (Sosi), Sorin Gheorghiu (Argatiphonides), Eugen Racoţi (Naucrates), Gheorghe Şimonca (Polidas), Victor Yila (Posicles).

După destule reproşuri ce s-au făcut în ultima vreme Teatrului de Comedie în legătură cu opţiunile repertoriale, cea mai recentă dintre premierele sale înscrie pe afiş un titlu menit să descurajeze orice pornire cîrtitoare: **Amphitryon** de Molière, în traducerea şi regia lui Valeriu Moisescu. Operă de maturitate, la care măiestria stilistică, literară se grefează pe o foarte solidă construcţie dramatică, **Amphitryon** constituie un pariu artistic ambiţios: prin tema propusă, pe cît de ispititoare pe atît de riscantă - originalul şi dublul, jocul de oglinzi - dar şi prin strălucirea versului, prin savanta, rafinata întocmire a frazei ce nu permite aproximări ori poticniri în rostire.

Aşa cum era de aşteptat, versiunea scenică semnată de Valeriu Moisescu poartă semnul inconfundabil al unei lecturi nu doar inteligente, ci **cultivate**, cu trimiteri discrete dar în acelaşi timp foarte precise la o „bibliografie" de referinţă pentru mitul lui Amphitryon (ce a ispitit, pe bună dreptate, numeroşi autori, începînd cu Plaut şi sfîrşind cu Giraudoux ori Peter Hacks) şi deopotrivă pentru istoria spectacolului (vezi „citarea" scenică a atellanelor, de pildă). O excelentă punere în ecuaţie din punct de vedere regizoral, aşadar, punere în ecuaţie care se bănuieşte, însă, se presupune mai mult decît se vede în spectacol. Afirmaţia poate părea ciudată şi totuşi ea exprimă exact senzaţia de nedumerită neîmplinire pe care ţi-o lasă vizionarea. Există o scenă la începutul spectacolului - prima întîlnire între personajul Sosi şi... sosia lui, zeul Mercur ce i-a împrumutat identitatea - , scenă de mare vibraţie expresivă, ce induce un fior de nelinişte, nelinişte meditativă dacă putem spune astfel, făcîndu-ne să aşteptăm mult, foarte mult de la spectacol. Din păcate, momentul rămîne singular, încărcătura sa de semnificaţii se diluează, ba chiar se pierde pe parcurs, metafizica lasă locul... fizicii. Liniile de contur ale spectacolului - foarte interesante, cum spuneam - continuă să se zărească, dar culorile sînt mult mai palide, nuanţele mult mai nesemnificative decît eram îndreptăţiţi să aşteptăm. De vină poate fi interpretarea - nici una dintre evoluţiile actoriceşti nu este eronată, mai toate sînt însă destul de inconsistente, cu prudente retrageri spre cărările ştiute (ce duc, evident, doar în direcţii ştiute); de vină poate fi ritmul montării, prea relaxat dacă nu chiar trenant; de vină poate fi şi „traducerea în viaţă" a ideilor, gîndui negăsind totdeauna gestul care să ni-l transmită în mod seducător.

Inspirat în construirea personajului său în cheia teatrului în teatru, Iurie Darie

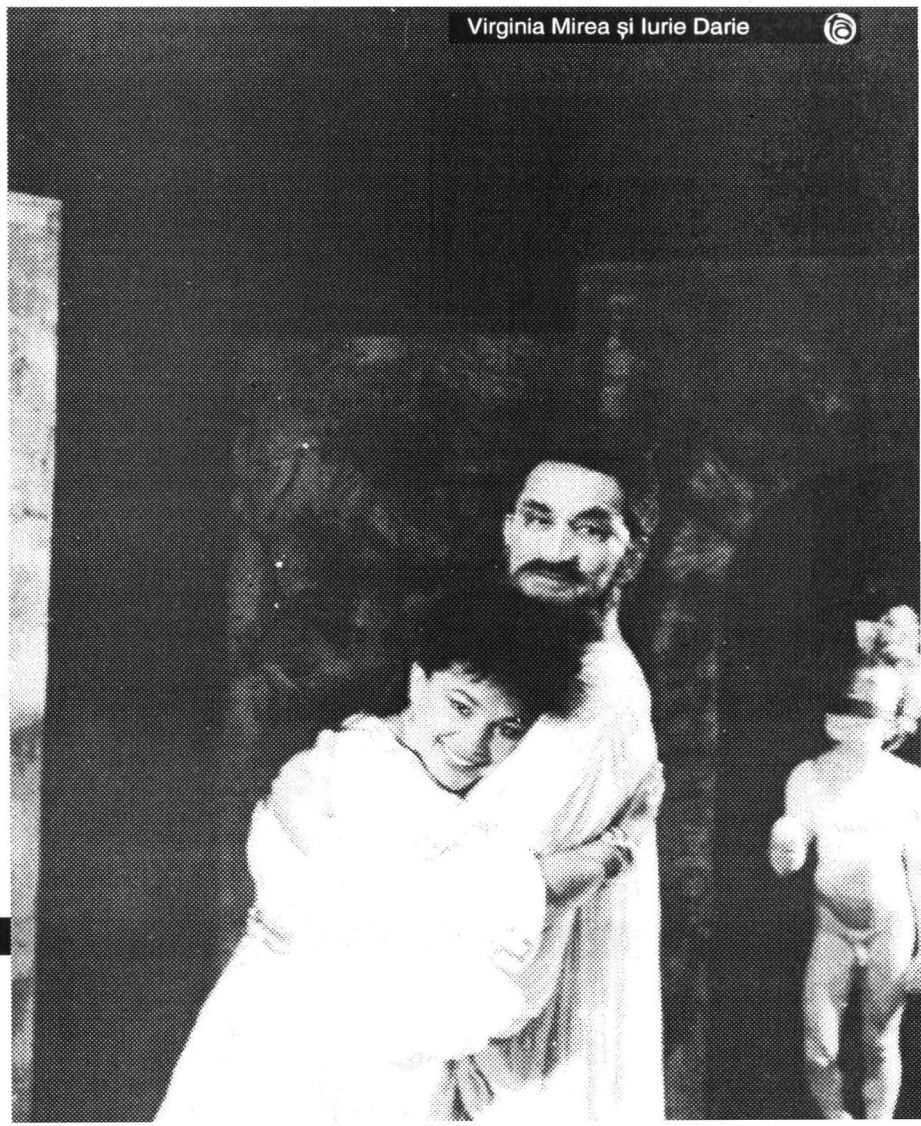
Virginia Mirea şi Iurie Darie

reuşeşte să echilibreze distanţarea uşor plictisită a lui Jupiter-interpret, cu gestul grandilocvent, conştiincios-pasional al lui Amphitryon-interpretat. Din păcate însă funcţionează şi în cazul lui (ca şi la ceilalţi interpreţi) o anume lipsă de vlagă în nuanţarea intenţiilor, în plasarea accentelor, ceea ce ar fi împlinit un demers bine direcţionat. Inegal, surprinzător de inegal, Florin Anton alătură momente de foarte bună calitate, de fineţe a interpretării (scena amintită deja, a confruntării celor doi Sosi) unora frizînd de-a dreptul amatorismul. La mijloace destul de simpliste apelează Vladimir Găitan, interpretul lui Amphitryon cel adevărat; devine neinteresant, în acest fel, nu doar unul dintre personaje, ci însuşi raportul realitate-ficţiune, original-copie pe care este construită întreaga intrigă a piesei. Elaborat, în sensul bun al cuvîntului, personajul Sosi, Gheorghe Dănilă avînd în acest spectacol o evoluţie mai relevantă decît în anterioarele prezenţe scenice. Convenţional, chiar dacă nu eronat, plauzibil în limitele corectitudinii (ceea ce nu e prea mult) arată personajele create de Anca Pandrea şi Aurora Leonte. Parcă neconvinşi de posibilităţile (e drept restrînse) oferite de rolurile lor, Sorin Gheorghiu, Eugen Racoţi, Gheorghe Şimonca se mulţumesc să „se achite" de obligaţii. Am lăsat-o special la urmă pe Virginia Mirea, pentru că, în cazul acestei actriţe talentate şi înzestrate cu un farmec scenic deosebit, se cuvine cred tras un semnal de alarmă: farmecul său e atît de „transmisibil" încît există tentaţia, din ce în ce mai marcată, de a-l lăsa să acţioneze în voie, de a nu-i da nici o „sarcină" anume, o direcţie precisă, **gîndită** în raport cu un rol sau cu altul. E comod pentru actriţă, recunoaştem, dar este şi periculos pentru că personajele încep să semene unul cu altul, să devină, deci, graţioase sosii ale Virginiei Mirea.

Şi tot la urmă am lăsat o observaţie ce vizează interpretarea în general, şi nu neapărat pe unul sau pe altul dintre interpreţi. Se spune adesea că actorii nu mai ştiu să rostească tirade, replica în versuri. Pare ciudat, dar la **Amphitryon** am avut senzaţia că actorii ştiu să rostească versuri (atunci cînd le au în minte, desigur, nu cînd le află o dată cu noi, din gura suflerului, ceea ce s-a cam întîmplat şi a cam deranjat), ştiu să le rostească, dar nu mai ştiu să le asculte. Parcă stînjeniţi de lipsa schimbului rapid de replici, se simt îndemnaţi (mai evident ni s-a părut la Aurora Leonte) să comenteze prin mimică fiecare cuvînt al partenerului. Ceea ce este uşor infantil, excesiv, cînd nu e de-a dreptul supărător.

CRISTINA DUMITRESCU

foto: Bebe Draia

Vasile Cojocaru

CAM MULT COŞMAR ŞI CAM PUŢINĂ RINOCERIZARE

RINOCERII de Eugen Ionescu ● TEATRUL DRAMATIC DIN CONSTANŢA ● Data premierei: 12 martie 1993 ● Regia: Laurian Oniga ● Decorul: Sică Rusescu ● Costumele: Gina Tărăşescu Jianu ● Distribuţia: Titus Gurgulescu (Vocea autorului), Ana Mirena (Gospodina), Carmen Enea-Tomescu (Băcăneasa), Iulian Enache (Jean), Vasile Cojocaru (Bérenger), Gabriela Belu (Chelneriţa), Emil Bîrlădeanu (Domnul bătrîn, Domnul Jean), Alexandru Mereuţă (Logicianul), Valentina Bucur-Caracaşian (Cafegiul, Soţia domnului Jean), Nina Udrescu-Mazilu, Cristina Oprean (Daisy), Lucian Iancu (Domnul Papillon), Eugen Mazilu (Dudard), Liviu Manolache (Botard), Diana Cheregi (Doamna Boeuf), Romeo Pintea (Un pompier).

Puţine piese mai consonante cu actualitatea ce ne e dat s-o trăim ca **Rinocerii** lui Eugen Ionescu! E destul să privim în jur sau chiar în noi înşine, dacă mai avem această putere. Pe de altă parte, puţine alte piese mai stenice în dramaturgia universală şi, cu siguranţă, în cea ionesciană, decît această încrîncenată, definitivă – şi definitorie pentru autor – împotrivire a libertăţii, ca esenţă umană, la tot ceea ce, extremism politic fiind, nu are alt scop decît s-o nege, prin silnică înregimentare. Există însă, în tot acest teatru al „absurdului", un element tipic „realist", recognoscibil: procesualitatea. Altfel spus, rinocerizarea. Fie ea de extremă dreaptă sau stîngă. În aceasta şi constă, de altfel, ambiguitatea atît de productivă semantic a textului. Oare nu ea îi asigură actualitatea? O actualitate ce riscă – din păcate – să nu se perimeze, cel puţin pînă la sfîrşitul acestui secol.